

## תוכן

|      |                                                 |    |
|------|-------------------------------------------------|----|
| 1.   | רצח ראש-הממשלה יצחק רבין ז"ל.....               | 3  |
| 1.1. | ההקשר ההיסטורי שקדם להתנקשות : .....            | 3  |
| 1.2. | מטרת ההתנקשות : .....                           | 3  |
| 1.3. | זהות המתנקש : .....                             | 4  |
| 1.4. | שיטת החיסול ודרך הביצוע : .....                 | 4  |
| 1.5. | תוצאות מידיות אל מול השלכות ארוכות טווח : ..... | 6  |
| 1.6. | מידת הצלחת ההתנקשות ביחס למטרות המתנקש : .....  | 7  |
| 2.   | רצח נשיא ארצות הברית ג'ון פ. קנדי .....         | 9  |
| 2.1. | ההקשר ההיסטורי שקדם להתנקשות : .....            | 9  |
| 2.2. | מטרת ההתנקשות : .....                           | 9  |
| 2.3. | זהות המתנקש : .....                             | 9  |
| 2.4. | שיטת החיסול ודרך הביצוע : .....                 | 10 |
| 2.5. | השלכות ארוכות טווח : .....                      | 10 |
| 2.6. | מידת הצלחת ההתנקשות ביחס למטרות המתנקש : .....  | 10 |
| 3.   | השוואה היסטורית בין שני מקרי הרצח : .....       | 11 |
|      | ביבליוגרפיה : .....                             | 12 |

## הקדמה :

לצורך כתיבת העבודה, ולאחר סקירות שונות, בחרנו לחקור שני מקרי רצח, שהוזכרו במהלך הסמסטר- את הירצחם של שני ראשי ממשלה שנחקקו עמוק בתודעת הציבור, על רקע מעמדם של אישים אלו : רצח ראש הממשלה רבין ורצח הנשיא האמריקני ג'ון פ. קנדי. זאת ועוד, שני המקרים התרחשו בזירה הומת אדם ותועדו.

### 1. רצח ראש-הממשלה יצחק רבין ז"ל

בארבעה בנובמבר 1995 נרצח ראש ממשלת ישראל יצחק רבין בכיכר מלכי ישראל אשר בעיר תל-אביב, מיד עם סיום עצרת תמיכה בהסכמי אוסלו שנחתמו בתקופת כהונתו.

#### 1.1. החקר ההיסטורי שקדם להתנקשות :

בימים שקדמו להתנקשות ביצחק רבין, געשה המדינה בסערה פוליטית. הסכמי אוסלו- סדרת הסכמים שנחתמו בין ישראל לפלסטינים בשנת 1993, בסות ממשלתו של רבין, עוררו סערה ציבורית נרחבת עד כדי פילוג ריף בין מחנה הימין למחנה השמאל במפה הפוליטית של מדינת ישראל. בתקופה ההיא, דווקא לאחר חתימה על ההסכמים, שלווה בחגיגות רבה, ידעה המדינה גל טרור, בעיקר בדמות מחבלים מתאבדים, שהובילו לעשרות הרוגים, וזרעו פחד באזרחים. לאחר ששכחה ההתלהבות מן האפשרות לסלול דרך אחרת לשלום, סיקרה העיתונות בארץ את הקושי ביישום ההסכמים, כמו גם את פיגועי הטרור וההתנגדות הגוברת להם מבית, שלווה בהפגנות אזרחים ובפעילות חוץ-פרלמנטרית של מחנה הימין (מן, 2015).

החתימה על הסכמי אוסלו הובילה לצונאמי מחאתי. התקיימו הפגנות רבות בכל הארץ, ליד משכן הכנסת, ליד ביתם של פוליטיקאים ועוד. הפגנות אלו הידרדרו לא פעם לפסים אלימים, דוגמת ההפגנה אלימה בכיכר רבין, שכלה פוליטיקאים שראו קריאות גנאי ומוות לרבין (יהב, 2015). האלימות היתה פיזית ומילולית וכלה לא פעם קריאות לגירושו של רבין ואף למותו (כיצר ציון). היו שהתריעו על כך שהאלימות עלולה להוביל לפגיעה של ממש בחיי אדם, עד כדי חיזוי של הירצחו של רבין בידי עיתונאי "הארץ", אריה כספי.

מחנה השמאל, שתמך בתהליך השלום וברבין, אירגן ברביעי בנובמבר 1995 עצרת מחאה לתמיכה בראש הממשלה ובתליך השלום, כתגובת נגד להסתות שנשמעו ממחנה הימין. בסיום העצרת, בעודו עושה את דרכו למכוניתו, נורה רבין בידי המתנקש יגאל עמיר.

#### 1.2. מטרת ההתנקשות :

יגאל עמיר, שהתנקש בראש הממשלה רבין, טען בחקירתו כי ההתנקשות נועדה למנוע את המשך חתימה על ההסכמים עם הפלסטינים שייעודם היה לסלול דרך לשלום בין ישראל לבין שכניה הפלסטינים. הרצח היה כלי שנועד לטרפד את ההסכמים, שעמיר, בעל דעות ימניות קיצוניות, התנגד לו בתוקף מטעמים פוליטיים ודתיים (אידיאולוגיית ארץ ישראל השלמה והתנגדות לחלוקת הארץ).

### 1.3. זיהות המתנקש:

המתנקש שירה בראש הממשלה הוא כאמור יגאל עמיר. עמיר נולד בשנת 1970, והיה בן 25 בזמן ביצוע הרצח. עמיר, המשתייך לזרם הדתי, שירת בצה"ל ועם סיום שירותו למד משפטים באוניברסיטת בר-אילן. הוא נמנה על הימין הקיצוני, ארגון הפגנות כנגד הסכמי אוסלו והממשל, טיולים לאנשים מהמגזר הדתי למקומות בעלי אופי פוליטי, הביע תמיכה בברוך מרזל לאחר הטבח שביצע במערת המכפלה (לקריאה נוספת: טבח מערת המכפלה- ויקיפדיה), תכנון פגיעה בערבים ועוד פעילויות שהעידו על נטייה קיצונית. עמיר אף היה תקופה מסוימת תחת פיקוחו של שירות הביטחון הכללי, אשר עקב אחר צעדיו ופעילותו, אולם עקב ריבוי הפעילויות בידי אנשי הימין בתקופה ההיא, לא היה בכך די כדי להביא לחקירתו או למעצרו.

### המוטיבציה של המתנקש:

המוטיבציה של עמיר, כפי שהעיד מאוחר יותר בבית המשפט, נבעה ממקום אידיאולוגי. בתקופה ההיא, כפי שתואר לעיל, הארץ געשה סביב הסכמי אוסלו ולקראת התירה להסכם שלום עם הפלסטינים. הסכמים אלו כללו בין היתר ויתורים על שטחים שנכבשו/ היו בידי מדינת ישראל. עמיר לא התנהל בוואקום עצמי של מחשבות. סביב הגעש הופיעו דיונים, הפגנות ועוד, עדי כדי דיון הלכתי בשאלת "דין רודף", כפי שיטען אמיר ויפורט בהמשך. שאלה זו נוגעת לסוגיה הלכתית במסכת סנהדרין, על-פיה אדם הרודף אדם אחר להורגו, אם אין דרך למנוע את המעשה, ניתן להרוג את הרודף. עמיר טען שרבין הוביל את עם ישראל לאבדון בהסכמי אוסלו, ולכן חל עליו דין רודף. מאחר שלא היתה דרך נוספת למנוע ממנו זאת, רצח אותו. ציטוט מדבריו של עמיר: "פעלתי על פי דין רודף". לפי דין רודף הכלל הוא שזה לא אקט של ענישה... על פי דין רודף אחד הכללים הוא לעשות את המקסימום לפני שאתה עושה את הפעולה הקיצונית. המטרה שלי לא הייתה לרצוח אותו כבן אדם, אין לי שום תוצאה מזה שהוא מת, אם היה משותק ולא פועל כראש ממשלה זה אותו דבר מבחינתי."

### 1.4. שיטת החיסול ודרך הביצוע:

עמיר תכנן את הרצח בשמך זמן רב, ובשלוש פעמים שקדמו לו, זממו לא יצא לפועל, מסיבות טכניות, סיבות אבטחה וכדומה, כפי שהעיד מאוחר יותר במשפטו. עמיר השתמש באקדח שהיה ברשותו. בערב הרצח, לאחר סיום עצרת השלום בה השתף ראש הממשלה המנוח רבין, הלך עם מאבטחיו לעבר מכוניתו. עמיר התמקם בירידה מבמת העצרת לכיוון החניה, מבלי שעורר את חשדם של השוטרים סביב, מאחר שהסיר את כיפתו ולבש בגדים שחשב שיזהו אותו עם פעילי השמאל. עם ירידתו של ראש הממשלה מהבמה, התקרב עמיר לכיוונו וירה בו שלוש יריות מטווח קצר בגבו. שתיים פגעו בו והשלישית במאבטחו.